

Znanje učenika o Ivanu Nepomuku Jemeršiću – osobi po kojoj Osnovna škola u Grubišnom Polju nosi naziv

IZVORNI ZNANSTVENI RAD

Primljen: 23. 7. 2024.

Prihvaćen: 15. 11. 2024.

UDK

37.016:908

27-36

929 JEMERŠIĆ

<https://doi.org/10.59549/n.165.3-4.1>

Ivica Iveković,
prof. kineziologije
Centar za odgoj, obrazovanje i
rehabilitaciju Virovitica, Virovitica
ivica.ivek@gmail.com
orcid.org/0000-0001-6419-6493

Manuela Iveković,
prof. povijesti i češkog
jezika i književnosti
Osnovna škola Ivana
Nepomuka Jemeršića,
Grubišno Polje
manuelka.oo7@gmail.com

Ana Delić Jančar,
prof. hrvatskog jezika
i književnosti i dipl.
knjižničar
Osnovna škola Ivana
Nepomuka Jemeršića,
Grubišno Polje
a_delic@yahoo.com

Sažetak

Grubišnopoljski svećenik Ivan Nepomuk Jemeršić značajna je osoba za grad Grubišno Polje i njegove stanovnike jer je mnogo toga napravio za razvoj grada, tadašnje župe i za dobrobit stanovništva grubišnopoljskog kraja tijekom svojega života. Cilj istraživanja bio je utvrditi koliko učenici Osnovne škole Ivana Nepomuka Jemeršića imaju osnovnih znanja o osobi i životu Ivana Nepomuka Jemeršića. Uzorak ispitanika činili su učenici OŠ I. N. Jemeršića. Znanje učenika procijenilo se pomoću anketnog upitnika. Utvrđeno je da postoje statistički značajne razlike u znanju između učenika različitog spola, također, s obzirom na mjesto stanovanja te između učenika koji pohađaju razrednu i predmetnu nastavu. Kako bi se povećalo znanje učenika o Ivanu

Nepomuku Jemeršiću potrebno je u kurikulum škole uvrstiti aktivnosti poput istraživanja, radionica, edukacija, kvizova, predstava i sl.

Ključne riječi: istraživanje kulturne povijesti; kultura škole; važnost osvještavanja povijesti obrazovanja.

UVOD

Početak školstva u Grubišnome Polju veoma je teško odrediti zbog nedostatka pouzdane dokumentacije (Vojvodić Andričević, 2019). Naime, sve su školske spomenice iz ranijih razdoblja spaljene u vihoru Drugoga svjetskoga rata (Vojvodić Andričević, 2019). Ista autorica navodi da na temelju usmene predaje i sjećanja dvojice starosjedilaca mjesta početak osnovnoškolskog obrazovanja u Grubišnom Polju započinje u 19. stoljeću te da prema dostupnoj dokumentaciji škola prvi naziv po nekoj osobi dobiva 1955. (Osnovna škola „Lazo Tihomirović“), a zbog svojeg uređenog vanjskog izgleda škola je 50-ih godina dobila i neslužbeni naziv „Bijela labudica“. Od školske godine 1991./1992. škola dobiva novi naziv: OŠ *Ivana Nepomuka Jemeršića* koji je zadržala do današnjih dana (Vojvodić Andričević, 2019). Škola nosi ime po grubišnopoljskome župniku koji je živio s kraja 19. i početka 20. stoljeća i to je jedina škola u Republici Hrvatskoj koja nosi naziv po Ivanu Nepomuku Jemeršiću.

O Ivanu Nepomuku Jemeršiću

Lik i djelo Ivana Nepomuka Jemeršića slabo su poznati izvan Grubišnog Polja. Razloge za to možemo pronaći u činjenici da, osim pojedinih članaka na portalu *Glas Koncila* i blogu *Priče iz prošlosti* zavičajnog povjesničara Vjenceslava Herouta te internetskih natuknica na stranicama *Hrvatskog bibliografskog leksikona* i *Wikipedije*, ne postoje značajniji vjerodostojni elektronički izvori o Jemeršićevom životu iz kojih bi se pojedinci mogli informirati.

Što se tiče knjižne građe, stanje je mnogo bolje. Uz mnogobrojna sačuvana Jemeršićeva djela, postoje i dvije vrijedne knjige o njegovom životu i radu: *Vila bilogorska* profesora Vjenceslava Herouta te knjiga *Biobibliografija Ivana Nepomuka Jemeršića* prof. Stjepana Laljka. Valja spomenuti da je potonja dostupna javnosti samo u Nadbiskupijskom arhivu, što je dodatna otegotna okolnost za sve koji se o Jemeršiću žele detaljnije informirati.

Iz knjige prof. Herouta (1995), između ostalog, saznajemo da je Ivan Jemeršić (r. 1865.) 20. rujna 1887. godine namješten za prvog kapelana u Grubišnom Polju, gdje je s ljubavlju počeo obavljati svoj životni zadatak. Naknadno si je uzeo pridjev

„Nepomuk“ po češkom svecu Janu Nepomuku. Osim služenja u župi, uredio je oko liš crkve, preuredio župni vinograd u Peratovici, zamijenio tamošnje stare nasade te dao izgraditi novu klijet. Kako bi seljaci mogli dobiti povoljnije kredite, 1902. godine otvorio je Hrvatsku seljačku zadrugu posredovanjem Hrvatske katoličke banke u Zagrebu. Burne 1903. uhićen je kao politički zatvorenik, a u zatočeništvu je napisao dvije knjige. Uz kontinuirano bogato književno stvaralaštvo – čak 13 knjiga različite tematike od kojih se ističu one s temama odgoja, vrijedni hodočasnički putopisi, ljubavi prema Hrvatskoj, njezinim ljepotama i povijesti, te zalaganje za njezinu slobodu od tadašnje Austro-Ugarske – djelovao je i kao politički zastupnik u Hrvatskom saboru gdje se, između ostalog, zalagao za seljačke interese, za poboljšanje školstva i za rješavanje problema koje je Hrvatska imala unutar Austro-Ugarske zajedničkim snagama (tadašnja Hrvatsko-srpska koalicija). Jemeršićev politički i književni rad prestao je u razdoblju I. svjetskog rata i međuraća, a iz Spomenice koju je dotad detaljno pisao saznajemo vrlo malo o njegovom svećeničkom služenju tijekom navedenih godina, tek da je 1927. iscrpljen od bolesti i rada zatražio zasluženno stanje mira nakon 40 godina službe u Grubišnom Polju. Zabilježeni su zapisi o proslavi njegovog 70. rođendana u vili Moj mir te o obilježavanju 50. godišnjice misničkog rada. Prema posljednjoj želji, vilu Moj mir ostavio je na korištenje sestrama Vinka Paulskog iz Zagreba. Preminuo je u Grubišnom Polju 7. prosinca 1938. gdje je i sahranjen.

Provedena dosadašnja istraživanja

Tražeci istraživanje na koje bi se autori mogli referirati, došli su do zaključka da nije provedeno niti jedno istraživanje koje bi se bavilo znanjem učenika ili učitelja o osobi prema kojoj škola nosi naziv. Pretraživanjem baze Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te Centra za povijesna istraživanja Rovinj, također nije pronađeno slično istraživanje.

Potrebno je spomenuti da su pojedine škole, naime, provele natjecanja i kvizove o znanju svojih učenika o osobama prema kojima škole nose naziv, ali nije napravljeno istraživanje.

Postoje istraživanja koja su se bavila utvrđivanjem znanja učenika iz različitih područja. Tako su Kralj, Šalamon i Lukša (2018) proveli istraživanje kojim su željeli utvrditi postoje li razlike u znanju slovenskih i hrvatskih učenika o evoluciji čovjeka. Begić, Bastić i Radanović (2016) istraživanjem su željeli ispitati konceptualno razumijevanje nastavnih sadržaja biologije učenika 7. razreda na uzorku pisanih zadaća sa Županijskog natjecanja iz biologije s područja Republike Hrvatske te uzorku pisanih zadaća s Državnog natjecanja. Ivanković (2022) u radu utvrđuje razinu znanja učenika srednje škole o pružanju prve pomoći kod zastoja srca, dok su Vuković i sur.

(2016) željeli utvrditi znanje studenata medicine na završnoj godini studija o faktorima rizika za metabolički sindrom.

Cilj istraživanja bio je utvrditi koliko učenici Osnovne škole Ivana Nepomuka Jemeršića imaju osnovnih znanja o osobi i životu Ivana Nepomuka Jemeršića. Željelo se utvrditi postoje li razlike u razini znanja između učenika koji pohađaju matičnu i područnu školu, između učenika koji žive u Grubišnom Polju i izvan Grubišnog Polja, između dječaka i djevojčica te između učenika razredne (1.-4. razred) i predmetne nastave (5.-8. razred).

Metodologija istraživanja

Ispitanici

Uzorak ispitanika činili su učenici 1. – 8. razreda OŠ Ivana Nepomuka Jemeršića iz Grubišnog Polja (N = 338) (Tablica 1.) koji su pohađali matičnu i područnu školu. Prikupljeno je 365 anketa, a 7 je isključeno jer nisu bile dobro popunjene.

Table 1. Sociodemografski podaci ispitanika

	PODUZORAK	N (%)
spol učenika	dječaci	190 (56,2%)
	djevojčice	148 (43,8%)
mjesto pohađanja škole	matična	319 (94,4%)
	područna	19 (5,6%)
mjesto stanovanja	Grubišno Polje	209 (61,8%)
	izvan Grubišnog Polja	129 (38,2%)

Mjerni instrument

Upitnik je posebno osmišljen za potrebe ovog istraživanja, a sastojao se od 8 čestica ili pitanja (7 zatvorenog i 1 otvorenog tipa). Na sedam pitanja bilo je ponuđeno pet odgovora, a učenici su trebali odabrati / zaokružiti samo jedan odgovor. Osmo pitanje bilo je otvorenog tipa te su učenici mogli napisati nešto što još znaju o Ivanu Nepomuku Jemeršiću, a što nije bilo navedeno u prethodnim pitanjima upitnika.

U upitniku se od učenika tražilo da označe kojeg su spola, koji razred pohađaju, mjesto stanovanja te pohađaju li područnu ili matičnu školu. Prosječno vrijeme ispunjavanja upitnika bilo je 3 – 4 minute.

Upitnik je proveden tijekom listopada 2023. među učenicima osnovne škole Ivana Nepomuka Jemeršića Grubišno Polje. Svi su učenici upitnik ispunjavali u školi tijekom nastavnog sata uz prisutnost učitelja. Prije ispunjavanja upitnika učenicima je objašnjeno na koji će ga način ispuniti i koja je svrha upitnika. Učenici 1. – 4. razreda ispunjavali su upitnik otisnut na papiru, dok su učenici 5. – 8. razreda ispunjavali upitnik na računalu koji je bio izrađen u Microsoft Forms-u. Učenici 5. – 8. razreda ispunjavali su upitnik u informatičkoj učionici tako da je svaki učenik odgovarao na pitanja na vlastitom računalu.

Metode obrade podataka

Provedena je deskriptivna statistika, Kolmogorov-Smirnov test normalnosti distribucije, *t*-test nezavisnih uzoraka, ANOVA i hi-kvadrat test. Provedbom *t*-testa željelo se utvrditi postoje li značajne razlike srednjih vrijednosti na varijabli *Ukupno znanje učenika o I. N. Jemeršiću* različitih poduzoraka ispitanika te je pritom izračunata srednja vrijednost *M*, standardna devijacija *SD*, *F* i *t* vrijednost, stupnjevi slobode (*df*), razina značajnosti *p* i eta kvadrat. Hi-kvadrat test (χ^2) koristio se za utvrđivanje statistički značajnih razlika ukupnog broja frekvencija točnih i netočnih odgovora različitih poduzoraka ispitanika. Razina statističke značajnosti postavljena je na $p \leq 0,05$.

Varijabla *Ukupno znanje učenika o I. N. Jemeršiću* dobivena je na način da je izračunata srednja vrijednost broja točnih odgovora na svih 8 pitanja upitnika. U osmom pitanju otvorenog tipa ukoliko je učenik napisao jedan ili dva točna odgovora to se zabilježilo kao jedan točan odgovor. Najviše je moglo biti 8 točnih odgovora, a najmanje 0.

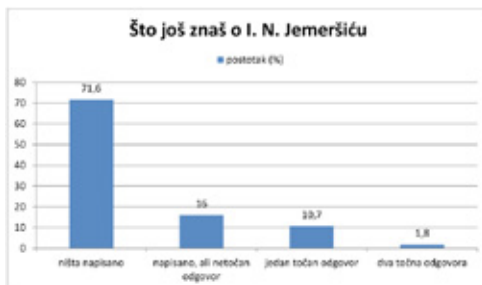
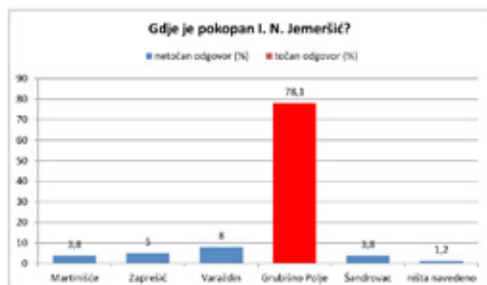
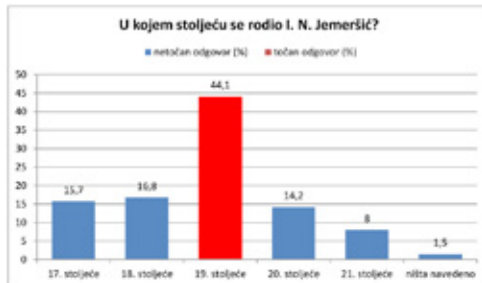
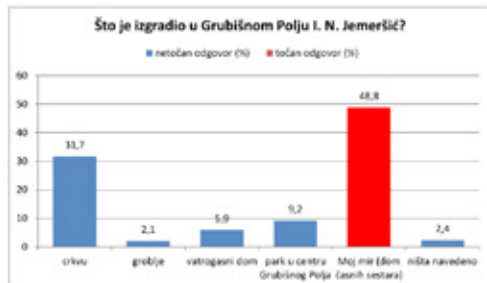
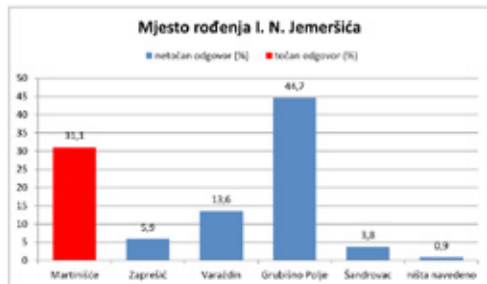
Rezultati

Test normalnosti pokazao je da su rezultati na varijabli *Ukupno znanje učenika o I. N. Jemeršiću* normalno distribuirani (Tablica 2.).

Table 2. Deskriptivna statistika i test normalnosti varijable *Ukupno znanje učenika o I. N. Jemeršiću*

Naziv varijable	N	Min	Max	M	SD	K-S Z	Sig. (2-tailed)
Ukupno znanje učenika o I.N.Jemeršiću	338	0	8	3,63	1,838	3,064	,000

Rezultati na pojedinoj čestici upitnika

Razlike Ukupnog znanja o I. N. Jemeršiću poduzoraka ispitanika

T-testom nezavisnih uzoraka utvrđeno je da postoji statistički značajna razlika ukupnog znanja o I. N. Jemeršiću između dječaka i djevojčica, a razlika između srednjih vrijednosti obilježja po grupama (prosječna razlika = $-,790$, 95% *CI*: $-1,178$ do $-,402$) bila je umjerena (eta kvadrat 0,05) (Tablica 3.) Djevojčice statistički značajno imaju bolje bazično znanje o životu i djelu Ivana Nepomuka Jemeršića od dječaka.

T-testom nezavisnih uzoraka utvrđeno je da postoji statistički značajna razlika ukupnog znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću između učenika koji žive u Grubišnom Polju i izvan Grubišnog polja, a razlika između srednjih vrijednosti obilježja po grupama (prosječna razlika = $-,661$, 95% *CI*: $-1,092$ do $-,230$) bila je mala (eta kvadrat

Table 3. *t*-test nezavisnih uzoraka na varijabli *Ukupno znanje učenika o I. N. Jemeršiću*

Ukupno znanje učenika o I.N.Jemeršiću	N	M	SD	Levene's test		t-test		
				F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)
dječaci	190	3,28	1,691	3,204	1,838	-4,007	336	,000
djevojčice	148	4,07	1,928					
Grubišno Polje	209	3,38	1,561	32,697	,000	-3,022	210,469	,003
izvan G. Polja	129	4,04	2,159					
matična škola	143	2,67	1,221	,000	,992	,560	159	,576
područna škola	18	2,50	1,249					
1.-4. razred	161	2,65	1,221	37,716	,000	-11,021	306,907	,000
5.-8. razred	177	4,52	1,856					

Table 4. Izračunate vrijednosti deskriptivne statistike svakog pojedinog razreda na varijabli *Ukupno znanje učenika o I. N. Jemeršiću*

RAZRED	N (%)	M	SD	MIN	MAX
1. razred	35 (10,4)	2,69	1,323	0	6
2. razred	57 (16,9)	2,56	1,195	1	5
3. razred	35 (10,4)	2,71	1,073	0	5
4. razred	34 (10,1)	2,71	1,338	0	6
5. razred	55 (16,3)	5,00	1,905	1	8
6. razred	42 (12,4)	3,17	1,378	1	7
7. razred	43 (12,7)	5,12	1,467	2	7
8. razred	37 (10,9)	4,65	1,947	1	8
TOTAL	338	3,63	1,838	0	8

0,03) (Tablica 3.). Učenici koji žive izvan Grubišnog Polja imaju statistički značajno više znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću od učenika koji žive u Grubišnom Polju.

T-testom nezavisnih uzoraka utvrđeno je da ne postoji statistički značajna razlika ukupnog znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću između učenika koji pohađaju matičnu i područnu školu (Tablica 3.). Razlika između srednjih vrijednosti obilježja po grupama (prosječna razlika = ,171, 95% *CI*: -,433 do -,776).

T-testom nezavisnih uzoraka utvrđeno je da postoji statistički značajna razlika ukupnog znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću između učenika razredne nastave (1.-

4. razred) i predmetne nastave (5.-8. razred), a razlika između srednjih vrijednosti obilježja po grupama (prosječna razlika = -1,868, 95% CI: -2,201 do -1,534) bila je velika (eta kvadrat 0,26) (Tablica 3.). Učenici predmetne nastave (5.-8. razreda) imaju statistički značajno više znanja o I. N. Jemeršiću od učenika razredne nastave (1.-4. razreda).

Razlike između broja točnih i netočnih odgovora poduzoraka ispitanika

Table 5. Hi-kvadrat test – ukupne frekvencije točnih i netočnih odgovora cijelog uzorka i različitih poduzoraka na česticama upitnika (7 pitanja zatvorenog tipa)

Uzorci i poduzorci ispitanika	Točni odgovor	Netočni odgovor	Razina značajnosti hi-kvadrat testa
cijeli uzorak	1180	1155	$p = ,604$
dječaci	568	693	$p = ,000^*$
djevojčice	547	462	$p = ,007^*$
matična škola	1129	1074	$p = ,241$
područna škola	51	81	$p = ,009^*$
Grubišno Polje	680	757	$p = ,042^*$
izvan Grubišnog Polja	500	398	$p = ,000^*$
1.-4. razred	420	681	$p = ,000^*$
5.-8. razred	760	474	$p = ,000^*$

* statistički značajna razlika $p \leq ,05$

Razlika između točnih i netočnih odgovora cijelog uzorka ($\chi^2 (1, n = 338) = 0,268, p = ,604$) statistički je neznačajna (Tablica 5.). Može se uočiti da su učenici ukupno na svim česticama upitnika imali malo više točnih odgovora (50,5 % vs 49,5 %).

Razlika između točnih i netočnih odgovora dječaka ($\chi^2 (1, n = 190) = 12,391, p = ,000$) i djevojčica ($\chi^2 (1, n = 148) = 7,161, p = 0,007$) statistički je značajna (Tablica 5.). Dječaci imaju statistički značajno više netočnih odgovora (45 % vs 55 %), dok djevojčice imaju statistički značajno više točnih odgovora (54,2 % vs 45,8 %).

Razlika između točnih i netočnih odgovora učenika matične škole nije statistički značajna ($\chi^2 (1, n = 319) = 1,373, p = 0,241$), dok je kod učenika područne škole ($\chi^2 (1, n = 19) = 6,818, p = ,009$) razlika statistički značajna (Tablica 5.). Učenici područne škole imaju statistički značajno više netočnih odgovora (61,4 % vs 38,6 %).

Razlika između točnih i netočnih odgovora učenika koji žive u Grubišnom Polju ($\chi^2 (1, n = 209) = 4,126, p = ,042$) i izvan Grubišnog polja ($\chi^2 (1, n = 129) = 11,586, p = ,000$) statistički je značajna (Tablica 5.). Učenici koji žive u Grubišnom Polju imaju statistički značajno više netočnih odgovora (47,3 % vs 52,8 %), dok učenici koji žive izvan Grubišnog Polja imaju statistički značajno više točnih odgovora (55,7 % vs 44,3 %).

Razlika između točnih i netočnih odgovora učenika 1.-4. razreda ($\chi^2 (1, n = 161) = 61,872, p = ,000$) i učenika 5.-8. razreda ($\chi^2 (1, n = 177) = 66,285, p = ,000$) statistički je značajna (Tablica 5.). Učenici 1.-4. razreda imaju statistički značajno više netočnih odgovora (38,1 % vs 61,9 %), dok učenici 5.-8. razreda imaju statistički značajno više točnih odgovora (61,6 % vs 38,4 %).

Rasprava

U istraživanju je prikupljanje podataka provedeno anketnim upitnikom jer se njime omogućilo da se na „ekonomičan i racionalan način u kratkom vremenu dobije uvid u znanje učenika“ (Zorić, 2008). Premda se anketnim upitnikom provjeravalo reproduktivno znanje o Ivanu Nepomuku Jemeršiću koje se temelji na memoriranim podacima, ono prema Begić, Bastić i Radanović (2016) predstavlja preduvjet stjecanja viših razina znanja i može doprinijeti unapređenju procesa učenja (Tepšić, Borovnica i Bakić, 2015). Ako nam je cilj unaprijediti znanje učenika u bilo kojem području, u ovom slučaju znanje o Ivanu Nepomuku Jemeršiću, tada je provjera znanja učenika na ovakav način u ovom istraživanju primjerena. Viša razina znanja zapravo je znanje koje se može primijeniti. Učenici će stjecanjem informacija i znanja o životu i radu Ivana Nepomuka Jemeršića moći primijeniti to znanje tako što će prepoznati sve što je Jemeršić napravio za grad i ljude, razumjeti zašto je to radio te vrednovati njegovu ostavštinu. Na primjer, iz Jemeršićevog cjelokupnog spisateljskog rada vidljivo je domoljublje i aktivno zalaganje za neovisnost Hrvatske u vrijeme Austro-Ugarske. Na temelju navedenih činjenica učenici će znati da je sve radio iz ljubavi prema domovini, ljudima i mjestu u kojem je živio. Potaknuti Jemeršićevim primjerom, a u skladu s ishodima građanskog odgoja i obrazovanja, učenici će kroz konkretne aktivnosti znati promicati ljudsko dostojanstvo, slobodu, ravnopravnost i solidarnost te demokratska načela u zajednici, unutar i izvan školskog života.

Provjera znanja trebala bi doprinijeti ne samo procjeni dostignutog nivoa znanja kod osobe, već treba i pripremiti osobu za buduće učenje (Tepšić, Borovnica i Bakić, 2015). Provjeravanje znanja pokazuje postignuće ciljeva odnosno standarda znanja osobe u određenom području, a u ovom slučaju standarda znanja učenika o osobi Ivana Nepomuka Jemeršića.

Analizom je utvrđeno da su učenici samo na tri pitanja imali više od polovine točnih odgovora: *Gdje je pokopan I. N. Jemeršić?* (78,1%), *Čime se bavio u slobodno vrijeme I. N. Jemeršić?* (68,8 %), *Koje je zanimanje I. N. Jemeršića?* (53 %), što je logično jer se njegov grob i dalje redovito posjećuje povodom godišnjice njegovog rođenja, a i učenici su češće bili izloženi njegovim citatima i rijetkim fotografijama iz kojih se daju naslutiti odgovori na potonja 2 pitanja. Nadalje, na dva pitanja učenici su imali mnogo više netočnih odgovora nego točnih: *Koliko je jezika govorio?* (75,4 % vs 24,6 %), *Mjesto rođenja I. N. Jemeršića?* (69,9 % vs 31,1 %), što je također razumljivo jer se radi o vrlo specifičnim i malo poznatim činjenicama. Uzimajući u obzir odgovore svih učenika na sedam pitanja zatvorenog tipa rezultati pokazuju da učenici imaju dobro ili srednje znanje ($M = 3,63$) o Ivanu Nepomuku Jemeršiću (Tablica 4.), odnosno imali su ukupno 50,5 % točnih odgovora. Posljednje pitanje u anketi bilo je otvorenog tipa koje je učenicima omogućavalo da napišu još nešto što znaju o Ivanu Nepomuku Jemeršiću, ali da nije bilo navedeno u prethodnim pitanjima ankete. Iz ovog pitanja može se vidjeti da učenici imaju samo bazična znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću jer 87,6 % učenika nije napisalo nikakav odgovor ili su napisali neku tvrdnju koja nije bila točna. Begić, Bastić i Radanović (2016) navode da je znanje jedan od pokazatelja interesa učenika u nekom području, ali i pokazatelj postignuća obrazovanja učenika. U slučaju ovog istraživanja možda bi bilo neprikladno reći da učenici nisu imali interesa za stjecanje znanja o Jemeršiću. Prije bi se moglo reći da nisu imali vrijedan i njima prilagođen izvor znanja, niti prilike detaljnije upoznati vrijednost i značaj Ivana Nepomuka Jemeršića za Grubišno Polje i širu okolicu, što je osobito vidljivo među učenicima razredne nastave.

Na temelju svega prethodno navedenog može se ustvrditi da je potrebno s učenicima provoditi sadržaje kojima će se povećati njihovo znanje o Ivanu Nepomuku Jemeršiću, a u konačnici i njihova obrazovna postignuća. Srednje znanje učenika predstavlja dobru bazu za usvajanje novih znanja koja će im biti primjenjiva. To je prostor kojeg učitelji mogu iskoristiti za nadogradnju i nadopunjavanje znanja učenika. Stečeno znanje može biti pasivno na razini prepoznavanja jer se ono na kraju neće provjeravati ili vrednovati.

Utvrđeno je da dječaci imaju značajno više netočnih odgovora (45 % vs 55 %), dok djevojčice imaju značajno više točnih odgovora (54,2 % vs 45,8 %). Možemo ustvrditi da djevojčice u odnosu na dječake imaju značajno više znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću. Moguće je da su djevojčice od dječaka više bile okružene informacijama o Jemeršiću, ili su možda svi bili okruženi informacijama u jednakoj mjeri, ali su djevojčice zapamtile više informacija. S obzirom da se anketnim upitnikom utvrđivalo samo reproduktivno znanje bez dodatnih pitanja jesu li učenici već prije nešto čuli o Ivanu Nepomuku Jemeršiću, od koga i u kojoj prigodi su dobili

informaciju, ne može se sa sigurnošću reći koji je točan razlog ovako dobivene razlike. Dakle, razlika u znanju s obzirom na spol učenika postoji, ali je teško reći koji je točan razlog dobivene razlike. Ovako dobivena razlika može pomoći učiteljima, ukoliko budu informirali učenike o životu i radu Ivana Nepomuka Jemeršića, da posebnu pažnju obrate prema dječacima kako bi ih pokušali što više motivirati na sudjelovanje i usvajanje znanja.

Rezultati su pokazali da učenici predmetne nastave (5. – 8. razreda) imaju značajno više znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću od učenika razredne nastave (1.-4. razreda) ($M = 4,49$ vs $M = 2,67$). Učenici 1. – 4. razreda imaju značajno više netočnih odgovora (38,1% vs 61,9 %), dok učenici 5. – 8. razreda imaju značajno više točnih odgovora (61,6 % vs 38,4 %) (Tablica 5.). Ovakvi rezultati nisu iznenađujući. Logično je da učenici predmetne nastave imaju više znanja od učenika razredne nastave, posebice što se tiče razumijevanja kompleksnih povijesno-političkih okolnosti u kojima je Ivan Nepomuk Jemeršić živio i djelovao. Očito je da viši stupanj obrazovanja (viši razred), ali i sama dob utječe na razinu znanja među učenicima. Osim ove razlike potrebno je navesti da je srednja vrijednost točnih odgovora učenika razredne nastave iznosila $M = 2,67$ što pokazuje da učenici imaju vrlo malo znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću. Učiteljice/učitelji razredne nastave mogli bi kroz nastavu prirode i društva, hrvatskog jezika, likovne kulture i sata razrednika upoznati učenike o Ivanu Nepomuku Jemeršiću te na taj način povećati njihovo znanje. Ponudeni nastavni sadržaji iz prirode i društva mogli bi se osim u razredu provoditi i na otvorenom, npr. provesti šetnju gradom obilazeći gradske znamenitosti čiju je gradnju i uređenje potaknuo Ivan Nepomuk Jemeršić. Kroz nastavu likovne kulture mogli bi se izrađivati radovi različitim tehnikama s temama iz života i rada Ivana Nepomuka Jemeršića.

Među učenicima predmetne nastave utvrđeno je da učenici 5., 7. i 8. razreda imaju više znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću od učenika 6. razreda, odnosno, učenici 6. razreda imaju najmanje znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću od svih ostalih razreda predmetne nastave (Tablica 4.). Takvi rezultati pokazali su da je potrebno s učenicima 6. razreda posebno raditi na povećanju znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću.

Učenici koji žive izvan Grubišnog Polja imaju statistički značajno više znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću od učenika koji žive u Grubišnom Polju. Učenici koji žive u Grubišnom Polju imaju značajno više netočnih odgovora (47,3 % vs 52,8 %), dok učenici koji žive izvan Grubišnog Polja imaju značajno više točnih odgovora (55,7 % vs 44,3 %). Takvi su rezultati možda malo iznenađujući jer se učenici koji žive u Grubišnom Polju svakodnevno susreću sa znamenitostima vezanima za osobu Ivana Nepomuka Jemeršića. To nam pokazuje da i kada se osoba svakodnevno su-

sreće sa znamenitostima grada, ne mora značiti da zna kulturno i povijesno značenje tih znamenitosti. Odrasli bi trebali prenositi povijesna znanja o mjestu življenja na potomke kako bi potomci mogli više cijeniti svoje mjesto življenja. Da bi to bilo moguće, odrasli bi trebali imati ta znanja. Idućim istraživanjem moglo bi se utvrditi koliko znanja o životu i radu imaju odrasli, ali i učitelji zaposleni u matičnoj i područnim školama Grubišnoga Polja.

Učenici područne škole imaju statistički značajno više netočnih nego točnih odgovora (61,4 % vs 38,6 %). To pokazuje da je potrebno posebnu pažnju obratiti na informiranje učenika u područnoj školi. Područnu školu pohađaju samo učenici razredne nastave, pa učiteljice mogu primijeniti sve što je već ranije navedeno u diskusiji.

Nedostatak istraživanja

Prilikom izrade upitnika u Microsoft Forms-u nije postavljeno da je svaki odgovor potrebno označiti prije slanja upitnika tako da je određeni broj upitnika ostao nepopunjen. Osim toga, nije postavljeno da se upitnik može samo jednom ispuniti tako da su neki učenici ispunili upitnik i dva puta. Zbog ograničenog pristupa informatičkoj učionici i razrednih rasporeda, upitnike na računalima učenici različitih razreda nisu popunjavali isti dan nego tijekom nekoliko dana što je moglo dovesti do toga da su učenici koji su popunili upitnik dan ranije prenijeli drugim učenicima temu upitnika i određena pitanja pa su učenici koji su ispunjavali upitnik kasnije već došli spremni s točnim odgovorima. To se može uočiti iz podatka da je nekim učenicima trebalo manje od 35 sekundi za ispunjavanje upitnika i to s velikim brojem točnih odgovora (7 i više točnih odgovora). U budućim anketama, prije njihovog ispunjavanja, potrebno je dodatno objasniti učenicima što znači matična, a što područna škola jer je uočeno da pojedini učenici nisu razumjeli razliku.

Zaključak

Istraživanje je provedeno kako bi se utvrdilo koliko bazičnog znanja imaju učenici o životu i radu Ivana Nepomuka Jemeršića.

Istraživanjem je utvrđeno da spol, viši stupanj obrazovanja (viši razred) i mjesto stanovanja učenika može utjecati na razinu njihovog znanja o određenoj temi, u ovom slučaju o Ivanu Nepomuku Jemeršiću. Idućim istraživanjima ovakve rezultate treba dodatno provjeravati kako bi se utvrdilo postoji li stvarna razlika u promatra-
noj pojavi.

Na temelju dobivenih rezultata može se zaključiti da postoji veliki prostor za dodatnim upoznavanjem učenika o Ivanu Nepomuku Jemeršiću. Rezultati su pokazali

da je potrebno izraditi nastavni materijal (npr. slikovnice ili knjižice o Jemeršiću) koji će učiteljima omogućiti i olakšati prijenos informacija i znanja učenicima.

Procjena postignutih rezultata pružit će podatke koji će omogućiti kvalitativnu analizu znanja što će usmjeriti daljnje aktivnosti (edukacije, radionice, predstave, suradnja s turističkom zajednicom itd.). Poznato je da škola u svojem kurikulumu nema predviđeno upoznavanje učenika o Ivanu Nepomuku Jemeršiću putem radionica ili nekakvih drugih aktivnosti. Za promjenu rezultata usvojenosti znanja o Ivanu Nepomuku Jemeršiću kod učenika nužno je unapređenje kurikuluma, izrada edukativnog materijala (knjižice ili slikovnice) te uvrštavanje tema o Ivanu Nepomuku Jemeršiću u nastavne planove i programe, ne samo u nižim razredima razredne nastave, nego i u višim razredima predmetne nastave.

Literatura

- Begić, V., Bastić, M. i Radanović, I. (2016). Utjecaj biološkog znanja učenika na rješavanje zadataka viših kognitivnih razina. *Education Biologiae*, 2, 13-42.
- Ivanković, I. (2022). Procjena znanja i stavova učenika završnih razreda nezdravstvenih i zdravstvenih srednjih škola u Požeško-slavonskoj županiji o pružanju prve pomoći kod zastoja srca (diplomski rad). Sveučilište J. J. Strossmayer u Osijeku. Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek: Diplomski sveučilišni studij sestринства, Slavonski Brod, 2022.
- Kralj, L., Šalomon, T. i Lukša, Ž. (2018). Usporedba znanja hrvatskih i slovenskih osnovnoškolaca te gimnazijalaca o evoluciji čovjeka. *Education Biologiae*, 4, 22-30. <https://doi.org/10.32633/eb.4.2>
- Preacher, K. J. (2001). Interaktivni alat za izračun hi-kvadrat testa [Računalni softver]. Dostupno na www.quantpsy.org i www.testovi.info/hi-kvadrat-test-kalkulator.html (hrvatski prijevod).
Pristupljeno 14. 11. 2023.
- Tepšić, M., Borovnica, T. i Bakić, S. (2015). Sistemi za elektronsko testiranje znanja studenata. *Primus global – informatika pravo ekonomija bankarstvo*, 2(1). <https://doi.org/10.7251/PMG0115063T>
- Vojvodić Andričević, M. (2019). Pregled povijesti školstva grada Grubišnog Polja. *Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU u Bjelovaru*, sv. 12(2018), 285-311. <https://dx.doi.org/10.21857/m16wj6z19>
- Vuković, M., Maksimović, M., Mašić, S., Vasiljević, M. i Kulić, M. (2016). Ispitivanje znanja studenata medicine o faktorima rizika za metabolički sindrom. *Biomedicinska istraživanja*, 7(1), 58-63. <https://doi.org/10.7251/BII1601058V>
- Zorić, V. (2008). Provjera i ocjenjivanje znanja učenika u nastavi filozofije u osnovnoj školi. *Život i škola*, 20(2/2008.) god. 56, 113-126.

Students' knowledge about Ivan Nepomuk Jemeršić – the person after whom the Elementary School in Grubišno Polje is named

Abstract

Ivan Nepomuk Jemeršić, a priest from Grubišno Polje, is an important person for the town of Grubišno Polje and to its inhabitants because he did a lot for the development of the city, the parish and the well-being of the population of the Grubišno Polje region during his life. The goal of the research was to determine how much basic knowledge the students of the Ivan Nepomuk Jemeršić Elementary School have about the person and life of Ivan Nepomuk Jemeršić. The sample of respondents consisted of students of I. N. Jemeršić Elementary School. The students' knowledge was assessed using a questionnaire. It was found that there are statistically significant differences in knowledge between students of different sexes, as well as between the place of residence and between students attending primary and subject classes. To increase students' knowledge about Ivan Nepomuk Jemeršić, it is necessary to include activities such as research, workshops, education, quizzes, plays, etc.

Keywords: research on cultural history; school culture; the importance of raising awareness of the history of education